

IZVJEŠĆE O ODRŽANOM PROGRAMU 31. SA(N)JAM KNJIGE U ISTRI

Korisnik sredstava: Udruga Sa(n)jam knjige u Istri

Adresa korisnika: Giardini 2, 52100 Pula

Telefon korisnika: 052/222-865

Mjesto i vrijeme realizacije: Dom hrvatskih branitelja (Leharova 1), Pula, od 28. studenog do 7. prosinca 2025.

Ovogodišnji, 31. Sa(n)jam knjige u Istri – Pulski festival knjiga i autora održan je od 28. studenog do 7. prosinca 2025. u Domu hrvatskih branitelja u Puli, a središnja tema bila je naslovljena „Nemiri“. Kroz literaturu, publicistiku, esejistiku, likovnost i film autori ovogodišnjeg Sajma na oko 100 programa promišljali su nemir trenutka – intimni nemir i nemir svijeta. Sajam je svoje pozornice otvorio i za književna, publicistička, ali i druga različita umjetnička djela u kojima se današnje vrijeme sučeljava s događajima velikih nemira iz prošlosti, a glavno izvorište svih festivalskih događanja bili su - umjetnički nemiri.

Tijekom deset dana u sadržajno bogatim programima 31. Sajma sudjelovalo je više od 100 autora, domaćih i inozemnih književnika, umjetnika, teoretičara, filozofa, povjesničara i znanstvenika. Uz književne susrete, na programu su bila i tri okrugla stola, tri vrhunske izložbe, prikazana su dva filma, održana su 22 programska događanja za djecu i mlade, a između kojih je bio i Dolazak Svetog Nikole. Uz tradicionalne festivalske programe, poput Doručka s autorom ili Sutona uz knjigu, ovogodišnji Sajam obilježilo je i održavanje 3. Histrokozmosa, „sajma u sajmu“ s 16 programa, a partneri su bili Šibenik i šibensko-kninska županija. Procjenjuje se da je sajamske programe posjetilo rekordnih oko 17,5 tisuća ljudi.

U izložbeno-prodajnom dijelu 31. Sajma zabilježen je jedan od najvećih odaziva izdavača do sada – u pulskom Domu hrvatskih branitelja predstavilo se više od 300 nakladnika, s 35 tisuća naslova iz Hrvatske i regije, a Sajam je zabilježio oko 60 tisuća posjeta.

Nemiri Pule koji su vrelo kulturnog identiteta grada i umjetnički nemiri koji oblikuju velike književne teme bili su okosnica i svečanog otvaranja 31. Sa(n)jam knjige u Istri, a koji je bio posvećen velikom pulskom dizajneru i majstoru fotografije Alfiju Klariću (1950. -2025.) Pred brojnom publikom i uzvanicima 31. Sajam je 28. studenog 2025. otvorio počasni gost Boris Dežulović. On je na otvaranju pročitao esej „Ili je nemir, ili je strast“ koji je darovao 31. Sajmu i njegovoj publici, a promišljanje teme Nemiri u djelima dvojice Nobelovaca – Laszla Krasznahorkaija i Ive Andrića te književnog velikana Miroslava Krležina i njegove pjesma u prozi „Nemir“ iz 1925. bile su ključne točke Dežulovićeva eseja.

U protokolu svečanog otvaranja na značaj koji pulski Sa(n)jam knjige u Istri ima „kao manifestacija iznimmog, kvalitetnog i zanimljivog programa koja slavi knjigu i obraća se čitateljima svih generacija, te stavljajući hrvatske autore u međunarodni kontekst povezuje ih i potiče na nova partnerstva i suradnje“, u svom je govoru ukazala Nevena Tudor Perković, predstavnica Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske i ministrice Nine Obuljen Koržinek. Dok je župan istarske županije Boris Miletić istaknuo da Sa(n)jam knjige u Istri predstavlja jedan od najvažnijih kulturnih događaja na istarskom poluotoku, na ogroman značaj Sajma u društvenom i kulturnom životu grada i regije ukazao je pulski gradonačelnik Peđa Grbin. Riječi dobrodošlice uputila je Magdalena Vodopija, direktorica Sa(n)jam knjige u Istri.

Svečanost otvaranja su prema scenariju Emme Kliman vodili glumci Dijana Vidušin i Livio Badurina, a nastupio je baš za ovu priliku osnovan punk band Ivezić i BookOwski - Matija Ivezić – vokal, Ivan

Jović - gitara, Dorian Matošević - bas gitara i Vincent Ereš – bubanj, a okupio ih je producent Edi Cukerić. Na otvorenoj sceni oživjeli su legendarne pjesme pulskih punk bendova, koji predstavljaju jedan od važnih kreativnih izvora pulske urbane kulture.

INOZEMNI GOSTI

Tema Nemiri na 31 Sajmu predstavljena je sveobuhvatno i slojevito, kroz knjige domaćih i inozemnih autora 31. Sajma, okrugle stolove, izložbene i filmske programe. Ovogodišnji Sajam ugostio je više od 100 autora, među kojima je bio rekordan broj inozemnih autora koji su stigli iz cijelog svijeta i imali izuzetno veliku pozornost sajamske publike i medija koji su pratili Sajam. Inozemni gosti 31. Sajma su kroz književne premijere svjedočili o umjetničkim nemirima. Među njima je bila Hiroko Oyamada, jedna od najzanimljivijih suvremenih japanskih spisateljica, rođena u Hirošimi. Na Sajmu je kao prva autorica koja iz Japana došla u Hrvatsku predstavila roman „Tvornica“ uz veliki interes publike. Burhan Sönmez, višestruko nagrađivani pisac čiji su romani prevedeni na više od 40 jezika, predsjednik je međunarodnog PEN-a, a u sajamskom programu Bijelo i crno more predstavio je knjigu „Kamen i sjena“ te je gostovao na Doručku s autorom. U posebnom ozračju bio je drugi dolazak na pulski Sajam velike Dacie Maraini, koja je na Sajmu bila i 2002. godine. Vodeća intelektualka Europe, ikona talijanske literarne scene Dacia Maraini na 31. Sajmu je u programu Storie italiane predstavila knjigu „Dragi Pier Paolo“ i bila gošća programa Doručak s autorom. U programa Moć žene gostovala je gruzijska spisateljica Tamta Melashvili, koja je predstavila roman „Kos, kos, kupina“. U programu Slavenski đardin predstavljena je nagrađivana ruska književnica armenskog porijekla Narine Abgaryan i njena nova knjiga „Simon“ te poljski pisac, prevoditelj i kazališni redatelj, vrsni poznavatelj

Samuela Becketta, Antoni Libera, koji je predstavio roman „Madame“. U Razgovoru iza zavjese gošća je bila Dorothy Cross, svjetski poznata irska vizualna umjetnica koja je predstavila projekt „Kinship/Home“. Simboliku povratka i nemire Pule objedinio je dolazak Sergia Segia u Pulu, koji je stigao iz Milana i u programu Nemiri predstavio knjigu „Miccia Corta“ (Kratki fitilj).

VODEĆA IMENA DOMAĆE I REGIONALNE SCENE

Temu Nemiri na 31. Sajmu predstavljali su i brojni autori domaće i regionalne scene, a i ove godine održane su brojne hrvatske i pulske premijere. Na sajamskim susretima razgovaralo se o intimnim nemirima, nemirima svijeta i nemirima gradova, promišljali su se umjetnički nemiri. Tako su Nemiri današnjice bili tema središnjeg okruglog stola na kojem su sudjelovali ugledna književnica i filozofkinja Ljiljana Filipović, astronom Korado Korlević i teoretičarka i povjesničarka umjetnosti Leonida Kovač. Krležini nemiri u poeziji, esejima i dramama - velika su ovogodišnja književna tema, a bili su u fokusu predavljanja Djela Miroslava Krleže, objavljenih u izdanju HAZU-a i Školske knjige. Bio je to i prvi program 31. Sajma na kojem su o važnosti ovog književnog pothvata i Krležinim djelima govorili Helena Sablić -Tomić, Boris Senker, Slaven Jurić, Miroslava Vučić i Ante Žužul. Sajamska tema Nemiri povezana je i s obilježavanjem 80 godina pobjede nad fašizmom kroz okrugli stol i tri knjige „Bitka na Sutjesci“ Šimuna Cimermana, „Hrvatska u Drugom svjetskom ratu“ Ive Goldsteina i „Osam dana u svibnju“ Borisa Rašete i Gorana Gavranovića.

Ovogodišnji Sajam bio je usmjeren na autore i autorice koji dolaze, a u njihovu čast inauguriran program Debitanti/ce trče prvi krug gdje se predstavljaju debitant/ica godine po izboru pulskog Sajma. Ove je godine to bila Gabrijela Rukelj Kraškovič koja je predstavila svoj

književni prvijenac „U kući i u vrtu bilo je mnogo cvijeća“. Posebnost programa 31. Sajma bila je i u tome što su među gostima bili i već etablirani autori iz Hrvatske i regije, a koji su prvi put ove godine stigli na Sajam. Među njima su bile pjesnikinja i novinarka Glorija Lujanović koja je predstavila knjigu pjesama u prozi „Škola“ i ugledna književnica, teatrologinja i kritičarka Nataša Govedić koja je predstavila knjigu „Div“. Prvi put na pulski Sajam, kao autor knjige „Ruske teme“ stigao je Božo Kovačević, a prvi se put u ulozi pisca na Sajmu predstavio s knjigom „Limited Edition“ jedan od najpoznatijih domaćih urednika Kruno Lokotar. Svoje su nove knjige predstavili i dugogodišnji sajamski gosti, miljenice i miljenici pulske publike. Tako je u programu Nemiri predstavljen je novi roman Borisa Dežulovića „Tko je taj čovjek: Izvještaj o jednoj mogućnosti“, Ivana Šojat premijerno je predstavila novi roman „Sanjao sam snijeg“, Goran Vojnović knjigu „Skupljač strahova“, Marko Pogačar „Esej o noći“, Damir Karakaš „Sunčanik“, Ljiljana Filipović zbirku eseja „Život kakav nije, jest“, a Dragan Markovina knjigu „Programirani zaborav, podijeljeni gradovi i neželjena sjećanja“. Veliku pozornost publike dobio je i Aleksandar Stanković sa svojom novom knjigom „F32“, a Andrej Blatnik predstavio je roman „Trg oslobođenja“ i bio iznimno zanimljiv gost Doručka s autorom. U programu Pisac kao putnik predstavili su se Nives Opačić s putopisom „Po hrvatskoj skokovito“ i Dinko Telečan s „Tri daljine“.

Velika zvijezda ovogodišnjeg Sajma bio je i legendarni sportaš i trener, svjetski, europski i olimpijski šampion Ratko Rudić, a predstavljena je njegova monografija „Dogodio se“ autora Dejana Aćimovića i Borisa Rašete. U društvu olimpijskog velikana u zadnjem programu 31. Sajma pulska publika je u Kinu Valli imala priliku pogledati istoimeni Aćimovićev nagrađivani film.

PROGRAMI REGIONALNE SURADNJE

Prije tri godine utemeljeni program *Storie italiane*, nastao suradnjom Sajma knjige u Istri i Talijanskog instituta za kulturu iz Zagreba, Zajednice Talijana Pula i Talijanske unije ove je godine bio jedan od programa koji su imali najveću pozornost kulturne javnosti, publike i medija, a obilježio ga je dolazak na pulski Sajam velike Dacie Maraini, koja je na Sajmu bila prvi put prije 23 godine. Ovaj je put pred brojnim posjetiteljima predstavila knjigu „Dragi Pier Paolo“ te je gostovala na Doručku s autorom koji će ostati zapamćen i po najsnažnijem pljesku pulske publike u povijesti Sajma. Zbog bolesti je izostao dolazak talijanske autorice Claudie Durastanti.

Slavenski đardin, program suradnje Sajma i Foruma slavenskih kultura, obilježilo je predstavljanje knjiga nagrađivane ruske književnicu armenskog porijekla Narine Abgaryan i poljskog pisca, prevoditelja i kazališnog redatelja Antonia Liberu, a moderatorica je bila Ivana Peruško.

Posebno je programski bogat bio program Ljubljana bere, koji je dio dugogodišnje uspješne suradnje Sajma s Gradom Ljubljana te Muzeja in galerija mesta Ljubljana, a u sklopu kojeg su ove godine predstavljene nove knjige Marka Pogačara, Andreja Blatnika i Gorana Vojnovića, a sklopu *Histrokozmosa* ova je suradnja realizirana kroz gostovanje teoretičarke Ane Hofman u programu *Sakramenske*.

HISTROKOZMOS

Histrokozmos, „sajam u sajmu“ uz veliko zanimanje publike ove je godine održan u svom trećem izdanju. U sklopu 3. *Histrokozmosa*, na sajamskim pozornicama u Domu hrvatskih branitelja, Gradskoj galeriji Pula i Galeriji Cvajner, brojni su autori, umjetnici, znanstvenici, ali i vinari, enolozi, gospodarstvenici i drugi promišljali pitanja u kojima se ogleda karakter Istre danas povezujući njenu

prošlost, baštinu, sadašnjost i budućnost, kroz programske cjeline Sakramenske, Puna je Pula, Vita, vita i Saga o vinu, a titulu „zemlje gosta“ imali su Šibenik i Šibensko-kninska županija te je realiziran partnerski program Kap u kamenu. Među autorima koji su nastupili u sklopu 16 programa Histrokozmosa su bili autorice i autori koji su učinili snažne i jedinstvene iskorake u području kulture, umjetnosti, znanosti i gospodarstva te Istru i Pulu upisali na kartu Europe i svijeta. Predstavljeno je djelo iz znanstvene ostavštine jezikoslovca, leksikografa, sveučilišnog profesora, književnika, akademika Gorana Filipija (1954. - 2021.) - ponovljeno i prošireno izdanje „Betinska brodogradnja: Etimologijski rječnik pučkog nazivlja“ kao dio programa Puna je Pula/ Kap u Kamenu te foto-monografija Tončija Pavlinovića (1974. - 2024.) „Pogled iza horizonta“, uz koju je predstavljena i knjiga haiku poezije Dejana Pavlinovića u programu Puna je Pula.

U programu Sakramenske predstavljene su poduzetnica i znanstvenica Milena Mičić, direktorica Etnografskog muzeja Istre Ivona Orlić, istarska pjesnikinja Loredana Bogliun, etnomuzikologinja i antropologinja Ana Hofman i umjetnička fotografkinja, arhitektica i voditeljica zbora Praksa Edna Strenja i članice Prakse. U programu Vita, vita obilježeno je 20 godina leksikografije u Istri, a govorili su Robert Matijašić, koji je bio i gost Doručka s autorom te Bruno Kragić, Igor Duda, Maurizio Levak i Josip Šiklič. U programu Vita, vita premijerno je predstavljena knjiga Noela Šurana „Naš kanat (ni)je lip: tradicije tradicijskog glazbovanja u Istri“. U Gradskoj galeriji Pula održana je izložba „Perspektive – mladi umjetnici Istre, djela su izložili Marina Rajšić, Elena Kiss, Marko Človek, Rino Banko i Nina Turina, a kustos je bio povjesničar umjetnosti Mladen Lučić -Luc.

U programu Kap u kamenu u partnerstvu sa Šibenikom i Šibensko- kninskom županijom predstavljena je i monografija „Kapi kamena: Leksikon ljepote šibensko- kninske županije“ te otvorena izložba fotografija Igora Tomljenovića u Galeriji Cvajner. U Domu hrvatskih

branitelja predstavljena je knjiga Milivoja Zenića „Stari Šibenik: kalama, skalama i butama“, te kulturna scena Šibenika kroz Tvrđave kulture, Kolektiv 4B te festivale Fališ i Škure. Svoja su vina predstavili i šibenski vinari. Voditelj je bio Emir Imamović Pirke.

U prodajnom dijelu Histrokozmosa bile su izložene knjige istarskih izdavača i knjige o Istri svih hrvatskih izdavača. Tu je bio i štandu IQ Istrian Quality, a Sagu o vinu uz sommelijere Hrvatskog sommelier kluba s degustacijom istarskih i šibenskih vina vodio je Jan Franjul.

Autor plakata ovogodišnjeg Histrokozmosa je dizajner Matko Plovanić, dugogodišnji suradnik Sajma.

Ove je godine Histrokozmos dobio i novi programski odbor, koju je radio u sastavu: Eric Ušić, Edi Cukerić, Dunja Ivičić, Matko Plovanić, Lara Manzin Grganja, Jan Franjul i Iris Mošnja.

IZLOŽBE I FILMOVI

Između gotovo stotinu programa ovogodišnjeg 31. Sa(n)jam knjige posebno su mjesto imale dvije sajamske produkcije koje govore o trideset godina Sajma. Riječ je o izložbi nagrađivanog dizajnera, dugogodišnjeg suradnika Sajma Mauricia Ferlina „Sajam na oko (1995.-2025.)“ koja je otvorena prvi dan 31. Sajma u Muzejsko galerijskom prostoru Sveta srca i dokumentarnom filmu „Snovi od papira“ redatelja Borisa Miljkovića, čija je premijera bila 29. studenog u Istarskom narodnom kazalištu – Gradskom kazalištu Pula. Riječ je o dva umjetnička, autorska pogleda na uzbudljiva tri desetljeća Sajma, čija je realizacija trajala dvije godine. Uz ove važne projekte, 31. Sajam predstavio je u sklopu Histrokozmosa Izložbu fotografija Igora Tomljenovića u Galeriji Cvajner te u partnerstvu s Gradskom galerijom Pula izložbu mladih istarskih slikara „Perspektive“ na kojoj su pod kustoskim vodstvom Mladena Lučića – Luca predstavljena

djela Rina Banka, Alexa Brajkovića, Marka Človeka, Elene Kiss, Gaje Radić, Marine Rajšić i Nine Turina. Zadnjeg dana Sajma, 7. prosinca u Kinu Valli je prikazan film „Dogodio se – Ratko Rudić, istinita životna priča.“ redatelja Dejana Aćimovića, a uoči i nakon projekcije održan je razgovor s jednim od najtrofejnijih hrvatskih sportaša i trenera, šampionom Ratkom Rudićem.

PROGRAMI ZA DJECU I MLADE

Razvoj publike i poticanje na čitanje bili su važne okosnice i 31. Sajma u sklopu kojeg je pripremljen bogat i atraktivan program za djecu i mlade, koji je bio iznimno posjećen. Održan je ukupno 21 program. Najmlađi su uživali u Libriću na Sajmu uz svakodnevni program Priča za laku noć s Bakom Librić, a i ove godine organiziran je posjet čitateljskog Svetog Nikole 6. prosinca. U programu Hop Lektire stariji osnovnoškolci upoznali su svijet ilustracije uz zanimljive i vrlo stručne voditelje Vjerana Juhasa i Vibora Juhasa i njihove goste ilustratore iz Istre: Vedrana Štimca, Petru Pletikos, Martinu Gašparović, Raoula Marinija i Nadana Sarvana. Gosti programa ujedno su uživo su pred publikom stvarali crteže i ilustracije na pozornici Crvenog salona. Srednjoškolci su u programu Pop – lektire na 31. Sajmu sudjelovali u zanimljivim i kreativnim programima i učili su od vrhunskih autora, književnika i publicista. Program je u svom jedinstvenom stilu vodio Emir Imamović Pirke, a njegovi su gosti bili: Šimun Cimerman, Marko Pogačar, Glorija Lujanović, Kruno Lokotar i Eric Ušić.

NAGRADE

Zadnjeg dana 31. Sajma dodijeljena je Nagrada za najčitateljicu "Doktor Ivo Borovečki" koju Sa(n)jam knjige u Istri dodjeljuje svojem najčitatelju, odnosno najčitateljici. Nagradu dobitnici Mireli Klunić najčitateljici 31. Sajma knjige u Istri dodijelila je direktorica Sajma knjige Magdalena Vodopija, a program dodjele vodio je Jan Franjul.

IZLOŽBENO-PRODAJNI DIO

Rekordnih više od 35 tisuća naslova 300-tinjak nakladnika, uz popuste od 10 do 70 posto, bili su ponuđeni posjetiteljima u prodajnom dijelu ovogodišnjeg 31. Sa(n)jma knjige u Istri u Domu hrvatskih branitelja. od 28. studenog do 7. prosinca. U ponudi su bile knjige iz najrazličitijih područja, a osim izdanja domaćih nakladnika bile su izložene i knjige na talijanskom i engleskom jeziku. Uz etablirana nakladnička imena, među izlagačima je bio i veliki broj novih malih nakladnika, a svoja su izdanja predstavili i gosti iz Šibenika i Šibensko-kninske županije, partneri 3.Histrokozmosa. Jedna je od novosti prodajnog dijela 31. Sajma bio je AntikvariArt u plavom salonu Doma hrvatskih branitelja s ponudom knjiga iz antikvarijata pulskog Kluba-knjižare Giardini 2, „Terezinog antikvarijata“ legendarne pulske knjižarke Tereze Pulja, te Littere i antikvarijata Zorana Šimunića. U ponudi su bile i ilustracije istarskih ilustratora te publikacije hrvatskih muzeja i galerija i njihov „gift program“, kao i knjige iz područja umjetnost, a posebno je veliki bio izbor knjiga na engleskom jeziku iz područja kulture i umjetnosti po povoljnim cijenama. Novo mjesto na Sajmu imao je i dječji odjel koji je bio smješten na pozornici centralne dvorane Doma hrvatskih branitelja, a „dvorani portreta“ u glavnom holu Doma hrvatskih branitelja bilo je novo mjesto susreta i okupljanja uz program Histrokozmos. Tu su bile izložene knjige iz područja Histrice, knjige istarskih izdavača i autora iz Istre, kao i onih koji su temama vezani uz Istru. Tu je svoje mjesto

imao i Klaster IQ Krešimira Juričića s vinima istarskih i šibenskih vinara, a oni su bili i dio Sage o vinu Histrokozmosa, koju je u poslijepodnevnom satima vodio Jan Franjul. U ovom programu istarske vinare predstavljali su Marko Geržinić s malvazijom (Geržinić vina), Valentina Zigante s teranom (Zigante Vero) i David Diković s roseom (Vina Diković), a enološku scenu Šibenika i šibenskog kraja i u histrokozmosovom programu Kap u kamenu predstavljali su šibenski vinari Filip Baraka (Vinarija Baraka) i Juraj Sladić (Vinarija Testament). Sa svojim stručnim preporukama bili su tu i sommelijeri Hrvatskog sommelier kluba.

Tijekom cijelog Sajma posjetiteljima su za sve potrebne informacije i preporuke bili dostupni informatori uz knjigu - knjižarka Tereza Pulja, Hana Kolić Peranić, Manuel Manzin i Magdalena Špoljarić, a prodajni dio Sajma realiziran je uz veliki trud i rad studenata Sveučilišta Jurja Dobrile u Puli.

Uobičajeno, nakon analize prodaje objavljena su i najprodavanija djela na 31. Sajmu. I ove godine podaci pokazuju da se program Pulskog festivala knjiga i autora „prelio“ i u prodajni dio Sajma te da sajamska publika čita recentne, kvalitetne naslove, a najviše su se kupovale upravo knjige predstavljene na Sajmu. Na prvom mjestu ljestvice najprodavanijih naslova 31. Sajma je knjiga Borisa Dežulovića „Tko je taj čovjek“, a slijedi knjiga Dacie Maraini „Dragi Pier Paolo“, potom roman Gabrijele Rukelj Kraškovič „U kući i u vrtu bilo je mnogo cvijeća“, zatim knjiga Burhana Sonmeza „Kamen i sjena“, te fotomonografija Tončija Pavlinovića „Pogled iza horizonta“, roman Hiroko Oyamada „Tvornica“, a listu sajamskih „top 7“ zaključuje knjiga eseja Gorana Vojnovića „Skupljač strahova“

SURADNICI 31. SAJMA

Voditelji programa 31. Sajma bili su: Emir Imamović Pirke, koji je i bio i urednik kataloga i programskog podlistka 31. Sajma, te Aljoša Pužar, Andrea Matošević, Ivana Peruško, Eric Ušić, Vjeran Juhas, Vibor Juhas, Leonida Kovač, Jan Franjul, a pripovjedačica je bila Gordana Trajković.

Autor plakata 31. Sajma, kao i plakata izložbe „Sajam na oko“ je višestruko nagrađivani dizajner Mauricio Ferlin, dugogodišnji suradnik Sajma. Sajamski plakat i ovaj put objedinio je snažan autorski doživljaj i filozofsko promišljanje aktualnog sajamskog trenutka i teme. Temu 31. Sajma „Nemiri“ pratio je i esej povjesničarke umjetnosti i teoretičarke Leonide Kovač naslovljen „Čitajući“ u kojem kroz tekstove koji svjedoče o nemirima iz prošlosti čita i nemire danas. Autor vizualnog identiteta Histrokozmosa i dizajner sajamskog prostora je bio Matko Plovanić, koji je i autor plakata za film „Snovi od papira“.

POSJEĆENOST SAJMA I MEDIJSKA PRAĆENOST

Prema procjeni ove je godine Sajam posjetilo više od 60 tisuća ljudi, a na sajamskim programima bilo je do sada rekordnih, gotovo 17,5 tisuća posjetitelja. Glavni medijski partneri bili su Hrvatska radiotelevizija, koja je na Trećem programu HRT-a i Trećem programu Hrvatskog radija prenosila Doručak s autorom, danas dostupan i na HRTi platformi. Ekipe HRT-a svakodnevno su izvještavale sa Sajma i putem Sajamskih kronika kao i specijaliziranih emisija u kulturi, a Sajam je ove godine iznimno bio prisutan i u informativnim emisijama HRT-a, kao i u središnjem dnevniku, i emisijama Dobro jutro Hrvatska i VIK. Medijski partner bio je i 24 sata/Express, kao i Best Book, U suradnji s 24 sata/Express, realiziran je i ovogodišnji katalog te podlistak Sajma, a u tjedniku Express kao i u brojnim hrvatskim i inozemnim medijima objavljeni su intervjui s autorima Sajma.

Medijsko pokroviteljstvo ostvareno je s Hrvatskim radijem - Radio Pulom, Glasom Istre, La voce del popolo, Istra 24, Istarski hr, Kulturistrom, Radio Maestralom, Radio Istrom, Medulin FM-om, Rovinj FM-om, Istra IN-om, IPress-om, Radio Labinom, Visit Pula i 100% Istria, a Sajam je imao i medijsku podršku Večernjeg lista, Hine, Radio Rojca i TPortala.

Tv Telop Sajma emitiran je na Trećem programu Hrvatske radiotelevizije i na lokalnoj pulskoj televiziji TV Nova, a gdje su ostvarena i gostovanja u emisijama Artistra i Forum 1. Radijski jinglovi emitirani su na HR - Radio Puli, Radio Maestralu, Radio Istri, Radio Rojcu, Medulin FM-u, Rovinj FM-u i Radio Labinu. Osim medijskih pokrovitelja, Sajam su pratili i brojni drugi mediji diljem Hrvatske, a ove godine je povećan interes inozemnih medija (Slovenija, Italija, Srbija).

Web stranice Sa(n)jam knjige u Istri su, kao i sajamske društvene mreže, doprinijele još većoj vidljivosti uspješno održanog 31. Sajma knjige u Istri.